

EVALUAREA ACTIVITĂȚII DE PREDARE ÎN UNIVERSITATEA „POLITEHNICA” TIMIȘOARA, CONDIȚIE A ASIGURĂRII CALITĂȚII ACTULUI DIDACTIC

Lector dr. Gabriel Mugurel DRAGOMIR
Universitatea „Politehnica” din Timișoara

Absolvent al Facultății de Mecanică, specializarea Mașini hidraulice și pneumatice, din cadrul Universității „Politehnica” din Timișoara, promoția 1993. Absolvent al Facultății de Sociologie și Psihologie, specializarea Sociologie, din cadrul Universității de Vest, Timișoara, promoția 1997. A absolvit în anul 1998 studiile postuniversitare de specializare în domeniul Management educațional și școlar. Doctor în Psihologie din anul 2007, la Universitatea București. A publicat 20 de lucrări științifice în reviste de specialitate și volume ale manifestărilor științifice din țară și a colaborat la realizarea a 3 cărți.

Asist. drd. Liliana-Luminița TODORESCU
Universitatea „Politehnica” din Timișoara

Absolventă a Facultății de Sociologie și Psihologie, specializarea Pedagogie, din cadrul Universității de Vest, Timișoara, promoția 2002. A absolvit în 2003 Studiile Postuniversitare de Specializare, în domeniul „Management educațional școlar”. A publicat 23 de lucrări științifice în reviste de specialitate și volume ale manifestărilor științifice din țară, și a colaborat la realizarea a 3 cărți în editură. Din 2006 este doctorand la Universitatea București, în domeniul Științele Educației.

REZUMAT. Lucrarea prezintă câteva rezultate ale unei cercetări privind evaluarea activității de predare a cadrelor didactice din Universitatea „Politehnica” Timișoara. Aspectele luate în considerare pentru prezentarea rezultatelor vizează: încurajarea participării studenților, posibilitatea studenților de a adresa întrebări, relaționarea cu studenții, furnizarea de documente utile în învățare și indicarea de surse bibliografice, menținerea atenției studenților în timpul cursului, entuziasm în predare, verificarea periodică a înțelegerii conținutului predat, stăpânire și încredere în sine, asumarea responsabilității pentru activitatea realizată, încurajarea muncii în echipă. Rezultatele studiului arată că, în general, există o apreciere pozitivă a activității cadrelor didactice din UPT și fără diferențe semnificative între facultăți. Cu toate acestea, concluzia generală este că în universitatea noastră trebuie să existe o preocupare permanentă pentru creșterea calității predării.

Cuvinte cheie: predare, evaluare, student, profesor, calitate, universitate.

ABSTRACT. The paper presents the results of a research conducted inside the University Politehnica Timisoara concerning the evaluation of the teaching activity. The aspects taken into consideration for presenting the results are: encourage students participation, the possibility of students to address questions, maintain a good relation with the students, provide bibliography and useful documents in the learning process, maintain the students attention during lectures, enthusiasm in teaching, periodical verification of students understanding regarding the lectures content, self-confidence, assume responsibility for the realized activity, encourage team work. The study results show, that in general, there is a positive appreciation of the teaching activity of the UPT professor's, without any differences between universities. In spite of that, the general conclusion is that in our university it has to exist a continuous preoccupation for improving the quality of teaching process.

Key words: teach, evaluation, student, teacher, quality, university.

Necesitatea unui demers evaluativ privind activitatea de predare în mediul universitar. În mai toate domeniile de activitate și în special în domeniul învățământului, evaluarea reprezintă un proces inerent al activității umane, alături de proiectarea prealabilă a acesteia. Importanța evaluării derivă din faptul că ea generează informații cu o funcție autoreglatoare pentru creșterea eficienței și eficacității activității umane,

devenind astfel o condiție a asigurării calității acesteia din urmă.

Prin urmare, referitor la evaluarea activității de predare a cadrelor didactice din mediul universitar, putem afirma că necesitatea ei se datorează nevoii de a asigura calitatea actului didactic, de a oferi acestuia o anumită consistență a predării, la nivelul tuturor facultăților, centrelor și departamentelor universității.

Consistența este un aspect care vizează întreaga instituție și presupune un anumit grad de apreciere a predării la nivelul tuturor disciplinelor.

Demersul evaluativ privind predarea, conduce la adoptarea unor decizii corecte/concrete, cu probabilitatea succesului adaptării, printr-o reglare și autoreglare periodică a sistemului de învățământ, pe dimensiunea predării, fapt ce asigură calitatea actului didactic în mediul universitar.

Efectul retroactiv al evaluării (backwash effect) asupra predării, prin intervenția de investigare a predării, poate afecta, chiar și inconștient, sistemul evaluat, producând efecte pozitive asupra acestuia.

Pornind de la importanța predării în activitatea didactică, și din dorința de a asigura calitatea acesteia în mediul academic, pe parcursul anului universitar 2006-2007, am realizat o cercetare privind evaluarea predării cadrelor didactice în Universitatea Politehnică din Timișoara.

Metodologia cercetării. Proiectul a vizat următoarele obiective:

- Realizarea unei diagnoze cu privire la activitatea de predare din cadrul universității.

- Propunerea unor perspective diferite în desfășurarea activității de predare, prin exemplul unor universități de prestigiu la nivel internațional, cu profil similar în programul de educație.

- Întocmirea unui studiu comparativ între modul de predare din universitatea noastră și universitățile de prestigiu cu care se vor face comparațiile.

- Identificarea și promovarea modelelor de bună practică în actul de predare, recunoscute și acceptate de instituția noastră.

Din cele patru obiective ale cercetării, în acest material ne-am oprit asupra primului obiectiv: **Realizarea unei diagnoze cu privire la activitatea de predare din cadrul Universității „Politehnică” din Timișoara.** Ca instrument de cercetare am folosit un chestionar cu 6 întrebări, ce au vizat în principal următoarele dimensiuni:

a) competența științifică reflectată prin:

- aprecierea generală asupra cursurilor predate;
- actualitatea și rigurozitatea științifică a materialului predat;
- corelarea disciplinelor în structura planului de învățământ;

b) competența psihopedagogică:

- eficiența și atractivitatea diferitelor mijloace didactice;
- accesibilitatea și utilitatea cunoștințelor predate;
- atractivitatea și varietatea cursurilor;

c) competența managerială:

- corelarea conținuturilor de la curs cu cele de la seminar, laborator și proiect;
- aprecieri directe asupra cursurilor și profesorilor prin perspectiva următoarelor aspecte:
 - relațiile cu studenții;
 - limbaj și comportament;
 - atitudinea față de studenți;
 - disponibilitatea de a răspunde solicitărilor studenților în timpul cursului și după cursuri;
 - încurajarea studenților în activitatea depusă;
 - interesul manifestat în predare;
 - feedback-ul acordat.

Chestionarele au fost aplicate studenților, în mod direct, de către membrii Departamentului de Pregătire a Personalului Didactic.

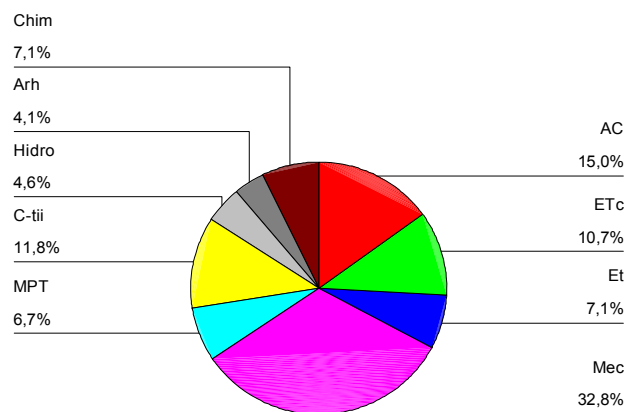

Fig. 1. Repartiția studenților investigați pe facultăți.

Repartiția studenților investigați pe facultăți a ținut cont de numărul total de studenți al fiecăreia, în raport cu numărul total de studenți al universității.

În continuare vom analiza câțiva din itemii chestionarului aplicat studenților, ce fac oglinda calității predării cadrelor didactice: încurajarea participării studenților, posibilitatea studenților de a adresa întrebări, relaționarea cu studenții, furnizarea de documente utile în învățare și indicarea de surse bibliografice, menținerea trează a atenției studenților în timpul cursului, entuziasm în predare, verificarea periodică a înțelegerii conținutului predat, stăpânire și încredere în sine, asumarea responsabilității pentru activitatea realizată, încurajarea muncii în echipă.

Încurajarea participării studenților:

- cea mai crescută valoare a acestei dimensiuni a fost înregistrată la Chimie, Hidrotehnică, ET (3,7), urmată de MPT (3,6);

- cea mai scăzută valoare a fost înregistrată la Mecanica și Arhitectură (3,3) ;

• valori medii între 3,4- 3,5 au fost înregistrate la celelalte facultăți: AC, ETC Construcții.

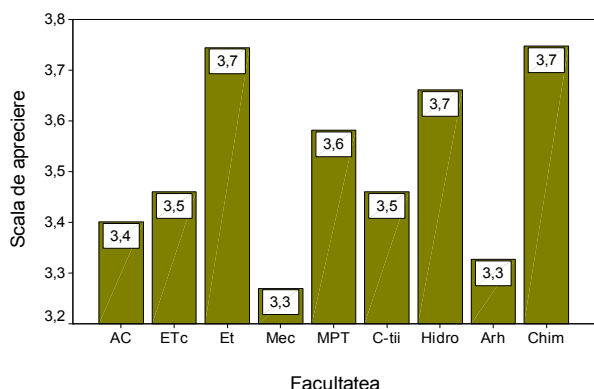

Fig. 2. Încurajarea participării studenților la activitățile didactice.

La facultățile la care această dimensiune a înregistrat valori scăzute se recomandă preocuparea cadrelor didactice pentru utilizarea unor metode ce solicită implicarea activă a studenților în procesul de predare - învățare și pentru o atitudine care să încurajeze participarea studenților la cursuri de tipul proiectelor, referatelor, expunerii cu oponent.

Posibilitatea studenților de a adresa întrebări la cursuri:

- cea mai crescută valoare a acestei dimensiuni a fost înregistrată la ETC, ET, MPT și Chimia (4,2);
- cea mai scăzută valoare a fost înregistrată la Mecanică (3,5);
- valori medii între 3,8 - 4,0 au fost înregistrate la celelalte facultăți: Hidrotehnică, Arhitectură, AC, Construcții.

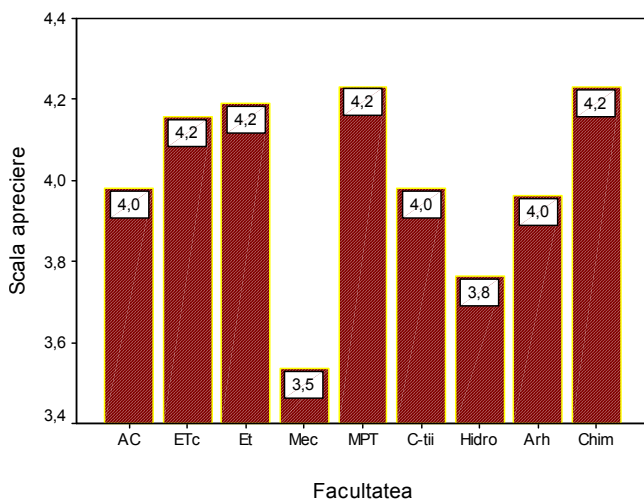

Fig. 3. Posibilitatea studenților de a adresa întrebări la cursuri.

Oferirea posibilității studenților de a adresa întrebări cadrului didactic cu referire la conținutul transmis este cel mai frecvent întâlnită la facultățile ETC, ET, MPT și Chimie. Acest aspect este deficitar la facultatea de Mecanică, unde ar trebui manifestat un interes mai mare al cadrelor didactice pentru dialogul profesor-student și pentru încurajarea feedback-ului pe bază de întrebări.

Relaționarea cu studenții:

- cea mai crescută valoare a acestei dimensiuni a fost înregistrată la ET (3,9), urmată de Arhitectură (3,8);
 - cea mai scăzută valoare a fost înregistrată la MPT, ETC, AC (3,4);
 - valori medii între 3,5 – 3,6 au fost înregistrate la celelalte facultăți: Hidrotehnică, Construcții și Mecanică.
- La ET se constată o corelație între acest item și cei precedenți (participarea studenților și adresarea de întrebări), fapt ce relevă o relație profesor-student activă, dinamică, pozitivă. Deși studenții de la Arhitectură apreciază că au o relație bună cu profesorii lor, (încurajarea participării studenților), reflectă că această relație este una pasivă. Pentru facultățile MPT, ETC, AC se recomandă identificarea cauzelor pentru care relația profesor- student este deficitară și luarea unor măsuri de eficientizare a relației.

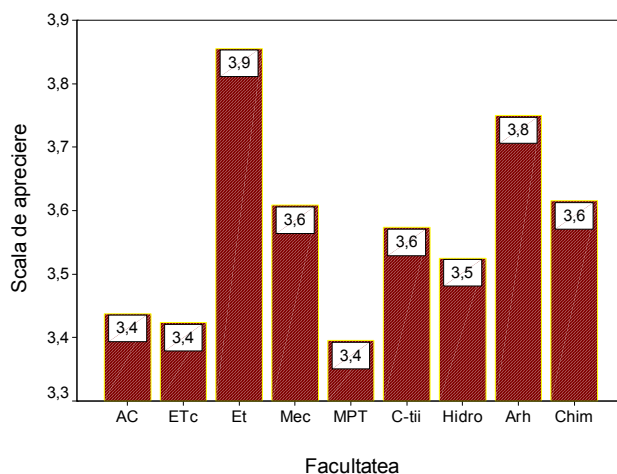

Fig. 4. Relaționarea cadrelor didactice cu studenții.

Furnizarea de documente utile în învățare și indicarea de surse bibliografice:

- cea mai crescută valoare a acestei dimensiuni a fost înregistrată la Chimie (4,2);
- cea mai scăzută valoare a fost înregistrată la Arhitectură și Mecanică (3,6);
- valori medii între 3,9– 4,1 au fost înregistrate la celelalte facultăți: Construcții, Hidrotehnică, MPT, ET, AC, ETC.

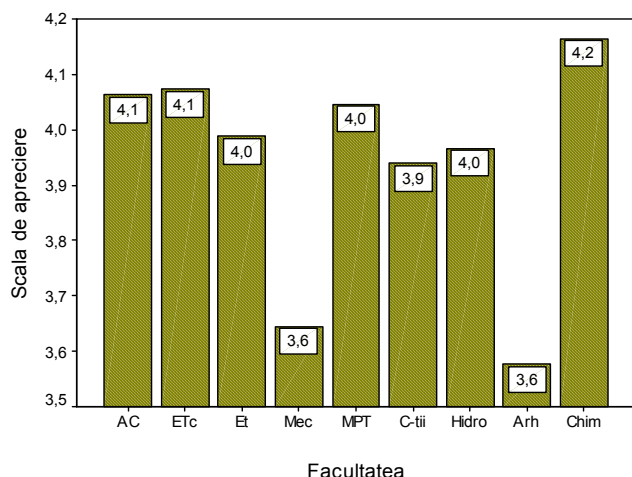

Fig. 5. Furnizarea de documente și bibliografie pentru studiu.

Pentru a satisface așteptările studenților și pentru a facilita accesul acestora la informație se recomandă ca profesorii de la facultățile de Arhitectura și Mecanică să pună un accent mai mare pe furnizarea unor documente utile și indicarea unor surse bibliografice.

Menținerea trează a atenției studenților în timpul cursului:

- cea mai crescută valoare a acestei dimensiuni a fost înregistrată la Chimie (3,7);
- cea mai scăzută valoare a fost înregistrată la Arhitectura (2,9);
- valori medii între 3,0–3,5 au fost înregistrate la celelalte facultăți: AC, ETC, Mecanică, Construcții, Hidrotehnică, MPT, ET.

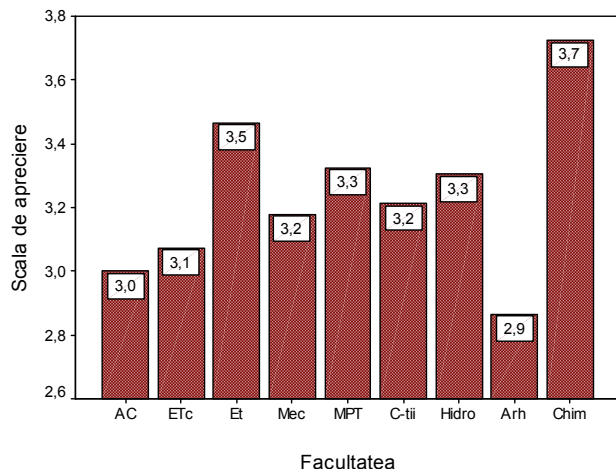

Fig. 6. Menținerea trează a atenției studenților pe parcursul orelor didactice.

Facultatea de Arhitectură, precum și AC și ETC înregistrează valori scăzute la acest item, motiv pentru

care cadrele didactice de la aceste facultăți trebuie să manifeste preocupare pentru cunoașterea și aplicarea tehnicilor de menținere și concentrare a atenției studenților pe parcursul orelor de curs.

Entuziasmul în predare al profesorilor ar trebui să-i apropie pe studenți de disciplina predată și să-i inspire în alegerea carierei. Analiza rezultatelor obținute arată după cum urmează:

- cea mai crescută valoare a acestei dimensiuni a fost înregistrată la Chimie, MPT (3,6), urmată de ET, Hidrotehnică și Mecanică (3,5), urmată de ETC (4,2);
- cea mai scăzută valoare a fost înregistrată la Arhitectura (3,0);
- valori medii între 3,2– 3,3 au fost înregistrate la celelalte facultăți: ETC, AC și Construcții.

Constatăm un entuziasm moderat al cadrelor didactice din universitatea noastră, cuprins între 3 și 3,6, ceea ce denotă o serioasă implicare în activitatea de formare a viitorilor specialiști.

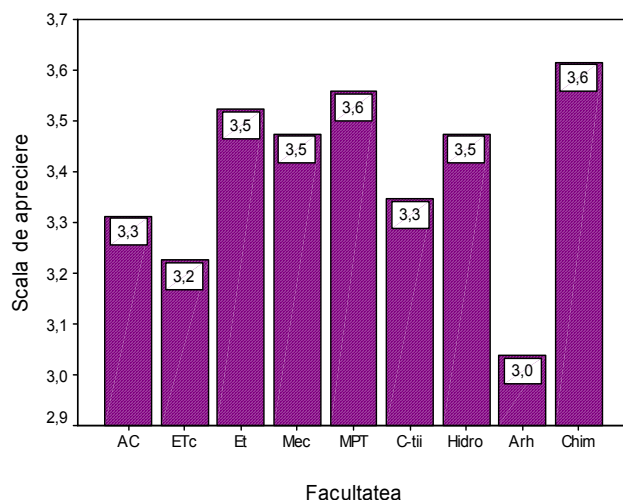

Fig. 7. Entuziasmul în predare.

Verificarea periodică a înțelegerii conținutului predat. Răspunsurile culese înregistrează valori cuprinse între 3 și 3,8, adică aceasta ne demonstrează că există o preocupare a cadrelor didactice ca disciplinele predate de ei să fie înțelese.

- cea mai crescută valoare a acestei dimensiuni a fost înregistrată la Hidrotehnică (3,8);
- cea mai scăzută valoare a fost înregistrată la MPT și ETC (3,0);
- valori medii între 3,1– 3,5 au fost înregistrate la celelalte facultăți: AC, ET, Construcții, Mecanică, Arhitectură, Chimie.

Prin aceste verificări periodice se respectă *principiul învățământului sistematic și continuu și principiul*

feedback-ului. Cel mai mult se preocupă de acest aspect profesorii de la facultatea de Hidrotehnică, iar cel mai puțin cei de la MPT și ETC. Pentru aceștia din urmă se recomandă utilizarea cu mai mare frecvență a tehnicilor de feedback rapid.

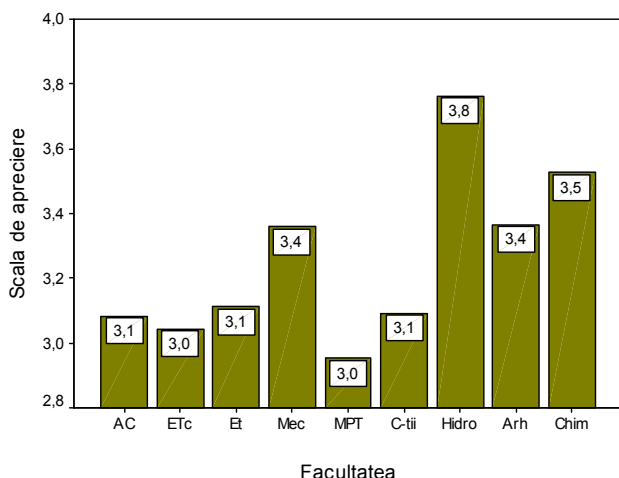

Fig. 8. Conținutul predat înțeles.

Stăpânirea și încrederea în sine

- cea mai crescută valoare a acestei dimensiuni a fost înregistrată la Chimie (4,1);
- cea mai scăzută valoare a fost înregistrată la Arhitectură (2,8);
- valori medii între 3,6– 3,9 au fost înregistrate la celelalte facultăți: Mecanică, Hidrotehnică, ETC, AC, ET, MPT, Construcții.

Nivelul stăpânirii de sine și al încrederii în sine a profesorilor de la Arhitectură indică nevoia unui auto-control mai mare al acestora și o mai mare valorizare a propriei persoane.

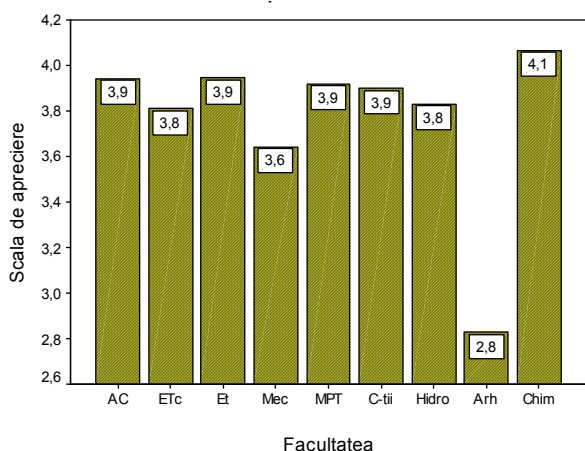

Fig. 9. Stăpânirea de sine și încrederea în sine.

Asumarea responsabilității pentru activitatea realizată:

- cea mai crescută valoare a acestei dimensiuni a fost înregistrată la Chimie (4,0) urmată de ET și Construcții (3,9);
- cea mai scăzută valoare a fost înregistrată la Mecanică și Arhitectură (3,5);
- valori medii între 3,6– 3,8 au fost înregistrate la celelalte facultăți: Hidrotehnică, MPT, ETC, AC.

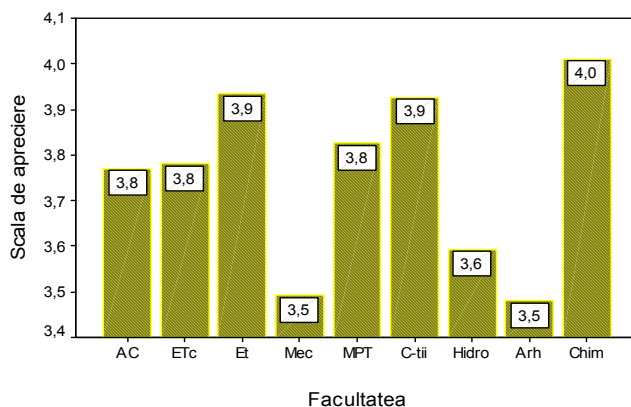

Fig. 10. Asumarea responsabilității pentru activitatea realizată.

Această valoare profesională „responsabilitate” trebuie să se regăsească într-o mare măsură în profesia didactică, întrucât noi modelăm personalități și influențăm destine, drept pentru care recomandăm ca toate cadrele didactice să-și asume rolul de educator (instructor și formator) responsabil pentru produsele muncii sale. Didactogeniile ar trebui eliminate din educație.

Încurajarea muncii în echipă. Munca în echipă este una din condițiile rezultatelor viitoare. Munca unui inginer este una de echipă, iar ucenicia ei pe băncile facultății va fi o bună premisă pentru activitatea practică.

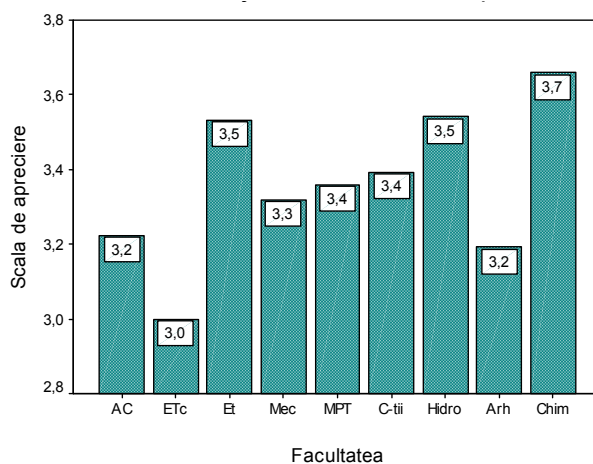

Fig. 11. Încurajarea muncii în echipă.

Profesorul	AC	ETC	ET	MEC	MPT	C-TII	HIDR	ARH	CHIM
1) Încurajarea participării studenților			+	-				-	+
2) Posibilitatea studenților de a adresa întrebări		+	+	-	+				+
3) Relaționarea cu studenții	-	-	+		-				
4) Furnizarea de documente utile în învățare și indicarea de surse bibliografice								-	+
5) Menținerea trează a atenției studenților în timpul cursului								-	+
6) Entuziasm în predare					+			-	+
7) Verificarea periodică a înțelegerii conținutului predat					-		+		
8) Stăpânire și încredere în sine								-	+
9) Asumarea responsabilității pentru activitatea realizată				-				-	+
10) Încurajarea muncii în echipă		-							+

Valorile obținute arată în felul următor:

- cea mai crescută valoare a acestei dimensiuni a fost înregistrată la Chimie (3,7);
- cea mai scăzută valoare a fost înregistrată la ETC (3,0);
- valori medii între 3,2– 3,5 au fost înregistrate la celelalte facultăți: AC, Arhitectură, Mecanică, MPT, Construcții, Hidrotehnică, ET.

Individualismul este exclus astăzi de către angajatori, motiv pentru care încă din școală trebuie dezvoltat spiritul de echipă și abilitățile de lucru în echipă. În consecință, toate facultățile ar trebui să manifeste preocupare pentru valorificarea acestui aspect în activitățile educative, și în special ETC, AC, Arhitectura, care la acest item înregistrează valori destul de scăzute.

CONCLUZII

Aprecierile studenților privind *calitatea procesului de predare al cadrelor didactice de pe semestrul I* este pe ansamblu pozitivă, doar 4,3% dintre studenți făcând aprecieri negative, ceea ce nu înseamnă că nu trebuie să existe o preocupare continuă pentru creșterea calității predării întrucât doar 5,1 % dintre studenți apreciază predarea ca fiind foarte bună.

Din valorile înregistrate pot fi deduse cele mai bune rezultate, (notate cu + în tabelul următor) semnificând prezența comportamentului respectiv, și cele mai slabe rezultate, (notate cu – în tabelul următor) semnificând absența comportamentului respectiv, pentru fiecare aspect urmărit, la cele nouă facultăți. Valorile medii nu au mai fost menționate.

Se observă că, facultatea de Chimie, a înregistrat cele mai multe aprecieri pozitive, urmată de facultatea de ET,

iar cele mai puține aprecieri pozitive au fost înregistrate la facultatea de Arhitectură, urmată de facultatea de Mecanică, fapt ce impune o analiză mai atentă a activității și comportamentelor cadrelor didactice, pentru identificarea cauzelor care au influențat răspunsurile studenților cu referire la aspectele mai sus menționate.

Pentru că există o legătură directă între calitatea cadrelor didactice și calitatea învățământului se impun:

- atragerea unor candidați valoroși către profesia didactică;
- îmbunătățirea formării inițiale;
- dezvoltarea competenței cadrelor didactice în activitate;
- dezvoltarea motivației acestora;
- menținerea unor cadre didactice competente în activitate.

Legenda abrevierilor utilizate

AC – Facultatea de Automatică și Calculatoare;
 Etc – Facultatea de Electronică și Telecomunicații;
 ET – Facultatea de Electrotehnică;
 MEC – Facultatea de Mecanică;
 MPT – Facultatea de Management în Producție și Transporturi;
 C-ȚII – Facultatea de Construcții;
 HIDR – Facultatea de Hidrotehnică;
 ARH – Facultatea de Arhitectură;
 CHIM – Facultatea de Chimie Industrială și Ingineria Mediului.

BIBLIOGRAFIE

1. Chelcea, S., (2006). Opinia publică. Strategii de persuasiune și manipulare. București: Editura Economică.
2. Chelcea, S., (2004). Metodologia cercetării sociologice. Metode cantitative și calitative. București: Editura Economică.